

Folketinget — Europaudvalget

Christiansborg, den 11. oktober 2006

Folketingets repræsentant ved EU

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Resumé af det fælles parlamentariske møde om området for frihed, sikkerhed og retfærdighed

Den gennemgående konklusion ved det fælles parlamentariske møde om området for frihed, sikkerhed og retfærdighed var, at en forbedret parlamentarisk kontrol og koordinering af EU's retspolitik er både ønskeligt og nødvendigt. I denne forbindelse talte et flertal af parlamentarikere for anvendelsen af EU-traktatens artikel 42 – den såkaldte passerelle – som vil gøre det muligt at flytte bestemmelser fra den mellemstatslige søjle III til den overstatslige søjle I. Formanden for det franske senats Europaudvalg, Hubert Haenel, foreslog, at de nationale parlamenter og Europa-parlamentet opretter en arbejdsgruppe, som kan styrke koordineringen på området. I den forbindelse opfordrede han det kommende tyske formandskab til at overveje at holde endnu et fælles parlamentarisk møde.

Det andet gennemgående tema var, at en styrkelse af EU's retspolitik ikke må svække borgernes fundamentale rettigheder. Dette punkt blev fremhævet med hensyn til de igangværende forhandlinger om en PNR-aftale med USA, hvor et flertal af medlemmerne var bekymret for, om USA kan sikre europæiske borgernes data på samme niveau som i EU og i forbindelse med EU's kamp mod terrorisme.

Den 2.- 3. oktober afholdte Europa-Parlamentet og det finske parlament et fælles parlamentarisk møde om fremskridt og mangler i forbindelse med EU-samarbejdet om frihed, sikkerhed og retfærdighed. Formålet med mødet var at give parlamentarikere fra de nationale parlamenter mulighed for at drøfte og evaluere politikkerne inden for EU's retssamarbejde med europaparlamentarikere, dommere og højtstående repræsentanter fra EU's institutioner mm.

Konferencen var opdelt i seks dele (moduler):

1. Udveksling og beskyttelse af personoplysninger
2. Europol's rolle
3. Forvaltningen af EU's ydre grænser
4. Integration af lovlige indvandrere samt bekæmpelsen af ulovlig indvandring
5. Det juridiske samarbejde
6. Kampen mod terror

Udveksling og beskyttelse af personoplysninger

Diskussionerne omkring databeskyttelse blev domineret af spørgsmålet om overførslen af PNR-oplysninger¹ (Passenger Name Record) fra europæiske luftfartsselskaber til USA. Den amerikanske told- og grænsekontrolmyndighed skal, i henhold til amerikansk lovgivning, forsynes med visse rejse- og reservationsoplysninger, kaldet PNR-oplysninger, om passagerer om bord på flyvninger mellem EU og USA. Formålet med dette er at forebygge og bekæmpe terrorisme og anden alvorlig grænseoverskridende kriminalitet. I henhold til EU's lovgivning om databeskyttelse, må der ikke sendes oplysninger fra EU til tredjelande, som ikke har det samme beskyttelsesniveau som EU. Deri ligger problemet – hvis der ikke indgås en PNR-aftale mellem EU og USA vil europæiske luftfartsselskaber ikke overholde amerikansk lovgivning – men hvis man udleverer oplysninger, kan det skabe problemer vis à vis databeskyttelsesdirektivet.

Europa-Parlamentets ordfører for parlamentets betænkning om PNR-aftalen, **Sophie in't Veld** (ALDE, Nederlandene), påpegede i sin tale om PNR-aftalen, at der ikke eksisterer en tilstrækkelig beskyttelse af EU-borgernes personoplysninger, når disse gives videre. Samtidig er der ikke parlamentarisk kontrol af aftalen i praksis, da ratificeringen af den nye PNR-aftale først vil ske efter den er udløbet, da den er midlertidig. Endnu et medlem af Europa-Parlamentet pegede på den manglende kontrol af EU-beslutninger i søjle tre. **Alexandro Alvaro** (ALDE, Tyskland) hævdede, at 25 - snart 27 - ministre træffer beslutninger i Bruxelles uden kontrol fra deres nationale parlamenter. Han erklærede yderligere, at forfatningstraktaten er død, og at man derfor nu bør prøve at få "dele" af traktaten igennem. I denne forbindelse ønsker han, at man så hurtigt som muligt tager EU-traktatens artikel 42 i anvendelse (den såkaldte passerelle-bestemmelse), hvorpå det er muligt at flytte områder fra den mellemstatslige søjle III til den overstatslige søjle I.

Det tyske Bundesrat påpegede, at problemet med databeskyttelse er stadigt voksende. Der blev udtrykt skepsis overfor hvorvidt de nye lande (Rumænien og Bulgarien) overhovedet er i stand til at overholde EU's nuværende regler.

Elisabeth Arnold sagde i sit indlæg, at hun ikke er enig med de to medlemmer fra Europa-Parlamentet, som erklærede, at de nationale parlamenter ikke er i stand til at kontrollere søjle III. Faktisk er søjle III netop et område, hvor medlemsstaterne, og dermed de nationale parlamenter, har indflydelse. Hun fremhævede, at øget samarbejde er afhængig af øget tillid. Når tilliden vokser, kan man overlade områder til de fælles fora.

Europol

Europol's direktør, **Max-Peter Ratzel**, aflagde en beretning om Europol's arbejde. I sin tale efterlyste Ratzel en sammenhængende tilgang til Europol fra EU's side. Det kom næsten som en opfordring til de nationale parlamenter, at han pegede på medlemsstaternes manglende ratifikation af protokollerne til Europol-konventionen, som den største hindring til Europol's videre udvikling – men han slog fast, at det er et problem som kan løses rent politisk. Ratzel henvendte sig også til EU's regeringer, da han efterlyste en "politisk diskussion" om Europol's fremtid.

¹ PNR-oplysningerne kan omfatte oplysninger, som passagererne afgiver i forbindelse med reservationen, eller som luftfartsselskaber eller rejsebureauer er i besiddelse af.

Ratzel fremhævede, at den parlamentariske kontrol med Europol er temmelig begrænset, men at dette er et emne som skal tages op i Rådet eller af stats- og regeringsledere, da der er tale om et mellemstatsligt samarbejdsområde. Han bekræftede dog, at han er villig til at fortsætte det gode samarbejde med Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter, som hans deltagelse i dette møde var et bevis på.

Hubert Haenel, formand for det franske senats Europaudvalg, var også inviteret til at give et oplæg om Europol. Trods afvisningen af forfatningstraktaten, er franske borgere, ifølge Haenel, meget interesserede i at øge samarbejdet på området. Haenel mener, at politisamarbejde er et oplagt område, hvor EU kan vise sin "værdi" til befolkningen. Han indskød dog, at Europol ikke fungerer tilfredsstillende i dag, da det skal gøres mere operationelt – f.eks. skal Europol's ansatte have mulighed for at konsultere samtlige EU-databaser i forbindelse med efterforskning. Dette til trods for, at Europol's primære opgave fortsat skal være formidling af oplysninger mellem politimyndigheder.

I forbindelse med den parlamentariske kontrol af Europol sagde Haenel, at "kontrollen er opdelt men ikke effektiv". Han pegede på, at Rådet ikke har tid til at udføre kontrol, mens Europa-Parlamentets beføjelser inden for søjle III er meget begrænsede. Nogle nationale parlamenter fører en grundig kontrol med deres ministre, men deres kontrol er opsplittet og giver dermed ikke overblik.

Haenel foreslog oprettelsen af en uformel arbejdsgruppe bestående af medlemmer fra Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter. Arbejdsgruppen kunne mødes årligt for at udveksle "best practices" samt udspørge eksperter på området – herunder direktørerne fra Europol og Eurojust. Haenel opfordrede det kommende tyske formandskab til at tage initiativ til oprettelsen af arbejdsgruppen.

Elisabeth Arnold foreslog, at de nationale parlamenter bør overveje at bruge eksisterende samarbejdsfora såsom COSAC til at styrke koordinering og udvekslingen af information på området. Hun mindede forsamlingen om, at parlamentsformænd i sommers i København besluttede at nedsætte en arbejdsgruppe, hvis mandat bl.a. er at tilpasse Haag-retningslinierne for det interparlamentariske samarbejde. Derfor bør man afvente deres konklusioner inden man beslutter hvorvidt man skal opbygge nye strukturer.

Forvaltningen af EU's ydre grænser

Debatten omkring forvaltningen af EU's ydre grænser fokuserede dels på det nye Europæiske Agentur for Forvaltning af Det Operative Samarbejde ved de Ydre Grænser (Frontex) og dels på udvidelsen af Schengen-samarbejdet til de nye medlemsstater.

Med hensyn til Frontex var konklusionen, at forventningerne til agenturet er større end finansieringen. **Ilkka Laitnin**, agenturets direktør, påpegede, at der ofte er en mangelfuld viden om hvad Frontex egentlig er – og det kan føre til for høje forventninger til hvad agenturet kan udrette.

Laitnin forklarede, at Frontex koordinerer arbejdet mellem medlemsstaterne, men ikke i

sig selv kan løse medlemsstaternes problemer med immigration. Det kan kun være et supplement til medlemsstaternes indsats på området gennem udarbejdelsen af konsekvensanalyser og gennem uddannelse mm.

I forbindelse med en udvidelse af Schengen-samarbejdet til de nye lande mod øst, var der flere delegationer fra de nye lande, som udtalte en vis frustration over, at lanceringen af SIS II – som er en forudsætning for en udvidelse af Schengen – er blevet forsinket i 15 måneder.

Ifølge en repræsentant fra **det estiske parlament** kan tidsgrænsen i oktober 2007 ikke overholdes. Forsinkelsen kan, ifølge det estiske medlem, volde økonomiske og kommunikationsmæssige problemer i de nye medlemsstater. Estland undrer sig over hvorfor regeringerne ikke har reageret tidligere. Taleren mente at de "gamle" medlemsstater ikke er oprigtigt interesserede i at skifte fra SIS I, som virker for dem, til det nye SIS II. En national parlamentariker fra **Litauen** advarede om, at borgerne vil blive mistænksomme overfor begrundelsen om tekniske problemer, da det tyder på manglende politisk vilje.

Integration af lovlige indvandrere samt bekæmpelsen af ulovlig indvandring
Debatten tog udgangspunkt i den nylige voldsomme tilstrømning af indvandrere på bl.a. Malta, De Kanariske Øer og Lampedusa. Med Haag-programmet åbnes der imidlertid ikke kun op for foranstaltninger til bekæmpelse af ulovlig indvandring, men ligeledes for foranstaltninger til gennemførelse af en fælles indvandringspolitik og til fremme af integrationen af lovlige indvandrere. Ifølge formanden for Europa-Parlamentets udvalg for Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender, **Jean-Marie Cavada** (AL-DE, Frankrig), viser de seneste års indvandringsstrøm, at indvandringspolitikken skal være knyttet til udviklingspolitikken. Ifølge Cavada har der gennem tiden været fokus på ulovlig indvandring og bekæmpelse af denne, men med Haag-programmet er der kommet fokus på forebyggelse mm. Han forventer, at der vil blive fremsat et forslag herom i nærmeste fremtid. Ideen om at forebygge indvandring ved at fokusere på udviklingspolitikken blev også fremhævet af blandt andre et parlamentsmedlem fra Tyskland.

Manfred Weber (EPP-ED, Tyskland), som er ansvarlig for Europa-parlamentets betænkning om det fremtidige EU-"tilbagesendelsesdirektiv", foreslog at indføre et "returforbud", der forbyder illegale indvandrere at returnere til Europa inden for en 5-årig periode, efter at de er vendt tilbage til deres hjemland. Han påpegede også nødvendigheden af at man inkluderer oprindelseslandene i dette arbejde. Et parlamentsmedlem fra Slovenien understregede vigtigheden af dette samarbejde, hvis man skal kunne sikre at menneskerettighederne overholdes under hele tilbagesendelsesforløbet.

Et parlamentsmedlem fra **det britiske underhus** udtrykte utilfredshed med at visse lande pludselig giver amnesti til store antal af ulovlige immigranter, da dette blot vil lokke flere ulovlige immigranter til EU. Han bemærkede samtidig at samfundet og økonomien ikke kan overleve uden bevægelse af arbejdskraft. Denne frihed er nødvendig, og det er vigtigt at tillokke lovlige immigranter. Til dette indvendte et medlem fra **det polske underhus (sejm)**, at indvandring og amnesti til ulovlige indvandre skal begrænses i EU indtil arbejdskraftens frie bevægelighed i EU fungerer efter hensigten (i.e. arbejdskraften fra de nye medlemsstater).

Det juridiske samarbejde

Den 1. oktober 1996 udsendte syv europæiske antikorrupsionsdommere fra Belgien (Benoit Dejemeppe), Frankrig (Renaud Van Ruymbeke), Italien (Edmondo Bruti Liberati og Gherardo Colombo), Spanien (Baltasar Garzón Real og Carlos Jiménez Villarejo) og Schweiz (Bernard Bertossa) i fællesskab en appel om gennemførelsen af et "europæisk civilretligt område" med henblik på håndtering af kriminalitetens grænseoverskridende karakter. Som en markering af denne erklærings 10 års jubilæum inviterede Europa-Parlamentet 5 af de oprindelige 7 dommere til mødet for at diskutere resultaterne af de seneste 10 års arbejde på området.

Ifølge dommerne er der sket fremskridt inden for området med frihed, sikkerhed og retfærdighed på følgende punkter:

- Harmoniseringen af adskillige former for kriminalitet på europæisk plan.
- Forbedringen af princippet om gensidig anerkendelse.
- Oprettelsen af et europæisk retligt netværk.
- Oprettelsen af Eurojust.

Men dommerne pegede også på en række problemer og hindringer der ligger i vejen for udviklingen af EU's område for frihed, sikkerhed og retfærdighed:

- Princippet om gensidig anerkendelse skal styrkes gennem større tillid mellem medlemsstaterne.
- Det er et problem at love ikke implementeres ens i alle medlemsstater.
- Der skal være anerkendelse af straf på tværs af grænser.
- Den europæiske arrestordre skal implementeres fuldt ud i samtlige medlemsstater.
- Der er stadigvæk mange nye tiltag – herunder den europæiske bevissikringskendelse – som skal vedtages.
- Der er behov for at uddanne flere jurister, da der kommer stadig mere kompleks lovgivning.

Kampen mod terror

Gijs De Vries, EU's koordinator for bekæmpelsen af terror, satte tonen for debatten ved at minde parlamentarikerne om, at måden vi bekæmper terror på skal svare til de principper vi kæmper for. Kampen mod terrorisme kan ikke iværksættes, uden at der tages hensyn til grundlæggende rettigheder. Han sagde, at EU kan ikke vinde kampen mod terror, uden at muslimer er overbevist om oprigtigheden af vores motiver. Derfor skal terrormistænkte have de samme rettigheder som øvrige kriminelle. Han fremhævede, at mistænkte under igen omstændigheder må tortureres eller blive udsat for nedværdigende forhørsmetoder.

Flere medlemmer fra de nationale parlamenter påpegede, at radikalisering er stigende og ikke faldende for tiden, og de var enige med Gijs De Vries i, at en af årsagerne hertil er

den manglende anvendelse af EU's grundlæggende værdier og rettidigheder i kampen mod terror.

Konklusion

Selvom der ikke blev vedtaget konklusioner på mødet, blev der holdt flere opsummerende indlæg fra bl.a. EU's retskommissær, **Franco Frattini**, og udvalgsformændene fra Europa-parlamentet og Finland. Frattini mindede forsamlingen om, at EU skal bekæmpe terror ved at styrke vores eget demokrati. Ifølge Frattini ønsker terroristerne, at vi bryder vores egne grundlæggende rettigheder i kampen mod terror, da det vil hjælpe rekrutteringen af terrorister i Europa. Han påpegede at rekrutteringen også finder sted indenfor kredse af velintegrerede unge. Med hensyn til indvandring fremhævede Frattini, at EU ikke skal se på det som en fare, men som en mulighed (evt. nødvendighed) for Europa, da der vil være en stigende behov for arbejdskraft. Frattini slog dog fast, at ulovlig indvandring og især menneskesmugling skal bekæmpes med alle tilgængelige midler.

Udvalgsformændenes konklusioner var, at EU skal samarbejde mere for at forbedre politikkerne inden for området frihed, sikkerhed og retfærdighed. I denne forbindelse blev der efterlyst større effektivitet og fjernelse af bureaukratiske forhindringer, der blokerer EU fra at bevæge sig fremad. Den parlamentariske kontrol af området blev også nævnt som et indsatsområde i de kommende år. Endeligt blev en styrkelse af medlemsstaternes tillid til andre retssystemer end deres eget efterlyst, da en stor del af EU's retspolitik hviler på gensidig anerkendelse.

Med venlig hilsen

Mongin Forrest

Hvis du vil vide mere:

Programmet for mødet:

http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dv/632/632226/632226da.pdf